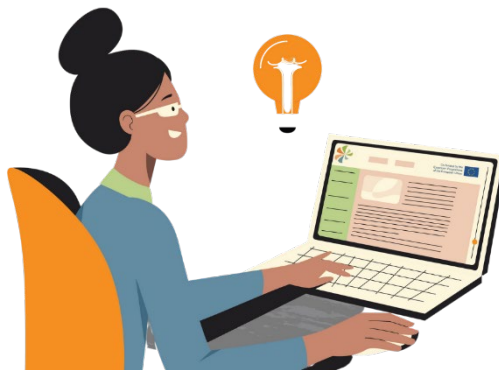

ENTRE**COMP**EDU

Moduuli 5: Asiantuntijuuden kehittyminen

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EntreCompEdu is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sisältö

Moduuli 5

5.1 Vaikutusten arviointi	5
5.2 Tutkimukseen ja tietoon perustuva käytäntö	12
5.3 Yrittäjyyskasvatusverkostojen luominen ja ylläpitäminen	20
Onnittelen!	26

Moduuli 5

Otsikko Ammatillinen oppiminen ja pohdinta	
Tavoite	Korostaa ammatillisen oppimisen ja kehittymisen merkitystä yrittäjyyskasvatuksessa.
Kuvaus	Tässä moduulissa kuvataan ammatillisen oppimisen ja kehittymisen roolia kouluttajien oman yrittäjämäisen osaamisen tukemisessa. Siinä korostetaan itsearviointia, tutkimustulosten ja muun todisteaineiston käytön sekä ammatillisten verkostojen rakentamisen merkitystä. Moduuliin vaikuttavat tietoisuuden harjoittelun ja kriittisen pohdinnan periaatteet ja siinä tarjotaan käytännön esimerkkejä siitä, miten nämä voivat tukea ammatillista oppimista.
Tavoitellut oppimistulokset	Moduulin jälkeen osaat: <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa ammatillisen oppimisen ja kehittämisen mahdollisuuksia yrittäjyyskasvatuksessa• arvioida ja pohtia kriittisesti yrittäjämäisen osaamisen opetuksen vaikuttavuutta• Soveltaa tutkimusvälineitä ja strategioita yrittäjyyskasvatuksen konteksteissa
Tärkeimmät oppimismenetelmät	<ul style="list-style-type: none">• Ohjattu lukeminen• Havainnot videoilta• Luovat harjoitukset• Itseohjatut aktiviteetit• Henkilökohtaisen kokemuksen pohdinta
Sisältö	5.1 Vaikutuksen arviointi 5.2 Tutkimustietoon ja näyttöön perustuva käytäntö 5.3 Yrittäjyysverkostojen luominen ja ylläpitäminen
Arviointi	Itsearviointiharjoitukset Ryhmäreflektointi Henkilökohtainen pohdinta
Ohjeellinen aika	5 tuntia

Moduuli 5 Johdanto

Videojohdanto Moduuliin 5

Linkki: <https://youtu.be/rL-PUPBwKoY>

5.1 Vaikutusten arviointi

Arviointi on prosessi, jossa määritetään järjestelmällisesti jonkin asian arvo.¹ Se on tärkeää, koska sitä hyödynnetään päätöksenteossa, se stimuloi keskustelua ja voi edistää ohjelmien suunnittelun sekä opetus- ja oppimiskokemusten parantamista. Tarkka, näyttöön perustuva ja rehellinen itsearviointi on yleisesti tunnustettu olennaisen tärkeäksi yksilön ja koko koulun parantamisen kannalta. Viime vuosina on puhuttu paljon siitä, miten opettajat arvioivat opetuksensa vaikutusta oppilaiden oppimiseen. Esimerkiksi John Hattie korostaa, että prosessien, tuotteiden, ihmisten ja ohjelmien evaluoinnin on oltava olennainen osa kaikkia kouluja.² Miten sitten mittaamme yrittäjyyskompetenssien opettamisen vaikutusta?

Lähtökohtana pitäisi olla se, miten suhtaudut yrittäjyyskasvatukseen, jota käsitellään moduulissa 1. Sillä, missä määrin uskot yrittäjyyskasvatuksen arvoon ja omaan kykyysi menestyä (luottamus omiin kykyihin), on suuri merkitys oppilaiden oppimiskokemuksille.³ Siksi on hyödyllistä tehdä itsearviointiharjoitus, jossa teet näkyviksi taustalla olevat asenteesi, uskomuksesi ja arvosi (katso tehtävät 5.1).

Todella tärkeää on siis kehittää sitä, mitä Hattie kutsuu opettajien kollektiiviseksi itseluottamukseksi. Se on yhteinen usko, että opettajat pystyvät vaikuttamaan oppilaisiinsa myönteisesti. Voidaan väittää, että tämä on erityisen tärkeää yrittäjyyskasvatuksen kaltaisilla aloilla, joista opettajilta monesti puuttuu tietoa, itseluottamusta ja kokemusta.

¹ OECD (2008) OECD Framework for the Evaluation of SME and Entrepreneurship Policies and Programmes, OECD

² Hattie, J. (2012): Visible Learning for Teachers, Routledge, s. 141. Opettajille on tarjolla paljon verkkosivustoja, joilta he voivat hakea neuvoja opetuksensa vaikutusten evaluointiin. Katso esimerkiksi

³ Ks. esimerkiksi Zaidatol Akmaliah Lope Pihie ja Afsaneh Bagheri: 'Teachers' and Students' Entrepreneurial Self-efficacy: Implication for Effective Teaching Practices', Procedia - Social and Behavioral Sciences 29, 1071–1080; ks. myös Ying Guo ym. (2012): 'The effects of teacher qualification, teacher self-efficacy, and classroom practices on fifth graders' literacy outcomes' julkaisussa The Elementary School Journal, 113(1).

Pelkkä usko ei kuitenkaan riitä. Opettajat eivät voi opettaa yrittäjyyttä olematta itse yrittäjähenkisiä. Hattien mielestä tärkeintä on, että opettajista tulee opetuksensa arvioijia, mikä tarkoittaa tiettyjen "ajatuskehysten" omaksumista.⁴ Yhdessä nämä kahdeksan ajatuskehystä edustavat laaja-alaista lähestymistapaa opetukseen ja oppimiseen ja ovat hyödyllinen lähtökohta, jonka avulla voit pohtia näkemystäsi yrittäjyyskasvatuksesta ja siitä, miten voisit arvioida omaa opetustasi (taulukko 5.1)⁵.

⁴ Hattie, J. (2012) Visible Learning for Teachers, Routledge, pp.182-189.

⁵ Kaikki eivät ole samaa mieltä Hattien kanssa. Hänen kuudennessa ajatuskehyksessään ehdotetaan, että opettajien ei pitäisi kannustaa oppilaita tekemään parhaansa, mikä on ristiriidassa "henkilökohtaisen huippusuorituksen" käsitteen kanssa. Eräs kirjoittaja väittää: Opettajien [tulisi] ottaa vastaan haaste saavuttaa henkilökohtainen huippusuoritus joka päivä, jokaisessa luokassa, jokaiselle oppilaan kohdalla. Knight, J. (2012): 'Personal Bests' julkaisussa High Impact Instruction, Corwin, s. 2. Hattien yleinen argumentti, joka perustuu olennaiseen näyttöön, on kuitenkin vahva.

Ajatuskehys	Harkittavia kehoitteita ja esimerkkejä	EntreCompEdu- viitteet	EntreComp-linkki
1. Nähdään opetuksen päätehtävänä arvioida opetuksen vaikutusta oppilaiden oppimiseen ja saavutuksiin	<ul style="list-style-type: none"> Mistä tiedän, että oppilaat kehittävät yrittäjyystaitoja, esimerkiksi ovat tuottavia työskennellessään ryhmissä? 	3.5. Tuottavan yhteistyön edistäminen	3.4. Yhteistyö
2. Uskotaan, että oppilaiden menestys on heijastusta siitä, miten heitä on opetettu	<ul style="list-style-type: none"> Miten voin kannustaa oppilaita olemaan itsenäisempiä, vastuullisempia ja tunnistamaan oma minäpystyvyytensä? Missä määrin edistän aloitteellisuutta ja omaehtoisuutta ja autan opiskelijoita opettamaan muita? 	3.4. Minäpystyvyyden, itsetunnon ja itseluottamuksen kehittäminen oppimisen tueksi	2.1. Minäpystyvyyys ja luottamus omiin kykyihin
3. Puhutaan enemmän oppimisesta kuin opetuksesta	<ul style="list-style-type: none"> Mitä tiedän siitä, miten oppilaat oppivat? Tarjoanko oppilaille mahdollisuuksia oppia toimimaan yrittäjämäisesti kautta koko opetussuunnitelman? 	1.3 Ymmärrä, miten oppilaat kehittävät yrittäjyystaitoja	1.3. Visio
4. Nähdään arviointi palautteena omasta opetuksesta	<ul style="list-style-type: none"> Ketä opetin hyvin ja en niin hyvin? Osaanko selvittää yrittäjämäisen oppimisen tavoitteet ja onnistumiskriteerit oppilaille niin että he ymmärtävät oppituntien aspektit "miksi", "mitä" ja "miten"? 	4.2. Palautteen antaminen yrittäjyysoppimisesta	3.5. Kokemuksesta oppiminen
5. Käydään vuoropuhelua, ei yksinpuhelua	<ul style="list-style-type: none"> Miten varaan enemmän aikaa oppilaiden ja heidän ideoidensa kuunteluun sen sijaan, että hallitsisin luokkahuonekeskustelua? 	2.2 Yhteyksien luominen	1.4. Ideoiden arviointi
6. Nautitaan haasteesta eikä koskaan tyydytä 'tekemään parhaansa'	<ul style="list-style-type: none"> Avaavatko antamani tehtävät oppilaille yhteyksiä ja näkökulmia koulun ulkopuolella olevaan ympäristöön ja antavatko tehtäväni heille mahdollisuuksia luovuuteen? 	3.3 Opettaminen tosielämän kontekstien avulla	1.2. Luovuus
7. Uskotaan myönteisten suhteiden luomiseen	<ul style="list-style-type: none"> Miten voin luoda luokkahuoneeseen ilmapiirin, jossa oppilaat kokevat voivansa tehdä virheitä ja sietävät epävarmuutta? 	2.3 Voimaannuttavan yrittäjyysoppimisen ympäristön luominen	3.3. Epävarmuuden... sietäminen

8. Viestitään kaikille yrittäjämäisen oppimisen kielestä	• Miten voin tavoittaa vanhemmat ja muut yrittäjämäisen oppimisen yhteisen kielen luomiseksi?	4.3 Edistymisen ja saavutusten juhlistaminen	2.5. Muiden saaminen mukaan
--	---	--	-----------------------------

Taulukko 5.1 Hattien ajatuskehykset yrittäjyyskasvatukseen sovellettuina.

Lyhyesti sanottuna Hattie on yksi niistä, jotka kehottavat opettajia tarkastelemaan käytäntöjään uudelleen keskittymällä siihen, mikä merkitys heillä on oppilaiden oppimisessa ja miten he tietävät sen.

Tämä edellyttää tietämystä siitä, miten arviointi tehdään. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva Education Endowment Foundation tarjoaa verkossa interaktiivisen Do-It-Yourself-oppaan, jossa käydään arviointi läpi vaihe vaiheelta.

Oman käytännön säännölliseen arviointiin totumisessa on Hattien mukaan kyse myös uudenlaisesta ajattelusta. Toisin sanoen kyse on siitä, että näet itsesi elinikäisenä oppijana ja mallinnat niitä taipumuksia ja taitoja, joita haluat oppilaiden kehittävän, esimerkiksi luovuutta, riskinottoa, yhteyksien luomista ja kokemuksesta oppimista. Colin Jones esimerkiksi puhuu omasta vuosien mittaisesta matkastaan yrittäjyyden opettajana. Siihen on kuulunut omien ideoiden ja menetelmien jatkuvaa kyseenalaistamista.⁶ Tämä on saanut hänet päättämään, että hänen tärkein tehtävänsä on kehittää oppilaita "järkevinä seikkailijoina", jotka jatkuvasti kyseenalaistavat uskomuksensa, ymmärtävät muiden maailmankuvaa, sietävät epävarmuutta ja etsivät arvoihin perustuvia mahdollisuuksia tutkia asioita. Jatkuvasti omia käytäntöjään arvioinut ja reflektoinut Jones korostaa, että on tärkeää antaa oppilaiden oppia milloin ja missä tahansa sekä missä tahansa tahdissa. Tietenkin opettajat kohtaavat rajoitteita (esim. aika). Arviointihenkisyys ja jatkuvasti uusien kokemuksesta oppimisen tapojen etsiminen ovat kuitenkin ratkaisevia, jos haluaa onnistua yrittäjyyskasvatuksessa ja yleensäkin kasvattajana.

⁶ Jones, C. (2019) How to Teach Entrepreneurship, Edward Elgar, p.40.

Refleктоiva käytäntö

Arvioinnissa voidaan hyödyntää reflektointia. Ihmisten kehittyminen perustuu oletusten kyseenalaistamiseen. Ei ole kovinkaan kauan siitä, kun useimmat vielä olettivat, etteivät ihminen koskaan pysty lentämään. Kun rohkaisemme oppilaita kyseenalaistamaan tiettyjä oletuksia, kehitämme "häiritsevää" asennetta, joka on yrittäjämäisyyden kannalta erittäin myönteinen tapa koetella innovoinnin rajoja. Kriittinen reflektointi on prosessi, jossa kyseenalaistetaan itsestään selvinä pidettyjä uskomuksia tai oletuksia. Brookfield (1997) kutsuu sitä "oletusten metsästämiseksi" tai opetusta ja oppimista koskevien käsitystemme kyseenalaistamiseksi. Kriittisen reflektoinnin arvo on siinä, että päätöksentekomme paranee, koska meillä on enemmän tietoa.

Syvennä osaamistasi 5.1 Refleктоiva käytäntö ja yrittäjyyskasvatus

Moduulin oppikirja on ensimmäinen askel yrittäjyyskasvatuksen tuntemukseen ja ymmärtämiseen. Lue kappale 5.1. Voit lukea tekstin myös alla olevan linkin kautta.

Linkki: https://issuu.com/bantaniedu/docs/entrecompedu_5.1_fi

RYHMÄTEHTÄVÄ 5.1: Reflektioiva käytäntö

LUE: Lue Syvennä osaamistasi -osio reflektiivisestä harjoittelusta.

REFLEKTOI: Pohdi hetki tunnistaaksesi jonkun viimeaikaisen tapahtuman tai toiminnan omassa työssäsi. Miten sen olisi voinut nähdä eri tavalla Brookfieldin neljän linssin läpi?

KESKUSTELUPALSTAN RAPORTTI: Jaa keskustelusi muiden keskustelupalstan jäsenten kanssa keskustelupalstan tehtäväraportilla

HENKILÖKOHTAINEN TEHTÄVÄ: EntreCompEdu Personal Log

Omat yrittäjämäiset saavutukseni...

Verrattuna lukukauden/lukuvuoden alkuun, nyt tiedän että...

Verrattuna lukukauden/lukuvuoden alkuun, pystyn nyt...

Verrattuna lukukauden/lukuvuoden alkuun, osaan opettaa kollegaani...

Tärkein asia jonka olen oivaltanut omasta opettamisestani on...

Tärkein asia jonka olen oivaltanut oppilaistani on...

Kun ensin kuulin käsitteen 'yrittäjämäinen', ajattelin että...

Eniten olen ylpeä siitä, että...

Olen ajatellut jakaa tämän käytännön...

REFLEKTOI: Laadi luettelo omista yrittäjämäisen oppimisen saavutuksistasi ja edistymisestä sekä oppijoidesi kohokohdista. Täytä lokityökalu alla olevasta linkistä.

SurveyAnyplace-linkki: <https://s.surveyanyplace.com/eedulogfin>

Millä tavoin tällainen luettelo voisi mielestäsi tukea

1. oppimisprosessejasi?
2. oppijoidesi oppimisprosesseja?

OHJAAJAN RAPORTTI:: Jaa pohdintasi tulokset ohjaajasi kanssa täällä LoopMe-alustalla.

5.2 Tutkimukseen ja tietoon perustuva käytäntö

Opettajat jotka ovat tietoisia tutkimuksesta ja perustavat päätöksensä tiukasti tutkittuun tietoon pystyvät tekemään viisaita valintoja ja perustelemaan toimintansa. Tutkimusperusteisella opetuksella tarkoitetaan tutkimustiedon hyödyntämistä sen selvittämiseksi, missä vaiheessa oppimista oppilaat ovat, tarvittavien muutosten tekemistä pedagogiikkaan ja näiden toimenpiteiden vaikutuksen seuraamista. Tieto voi tulla erilaisista lähteistä, kuten oppilaiden, kollegoiden tai vanhempien näkemyksistä, koetuloksista, oppitunnilla tehtyjen havaintojen muistiinpanoista ja omista pohdinnoistasi. Paikallisesti kerättyyn tietoon pitää yhdistää tietämys tehokkaista opetuskäytännöistä. Näistä löytyy esimerkkejä tutkimustietokannoista kuten [Education Endowment Foundation and Visible Learning](#).

Jotta opetusta voi kehittää tutkimukseen perustuvaksi, tarvitaan tietoa siitä mistä yrittäjyyskasvatusta koskeva tutkimustieto löytyy, miten luotettavaa se on, ja miten sitä voisi soveltaa omaan kontekstiisi. Jos sinulla on oikeus käyttää tutkijoiden johtavaa sosiaalisen verkostoitumisen [ResearchGate-sivustoa](#), voit hyödyntää laajaa tietomäärää. Haku esimerkiksi termeillä "entrepreneurial learning", "entrepreneurship education" tai "teaching entrepreneurship" ('yrittäjämäinen oppiminen', 'yrittäjyyskasvatus', 'yrittäjyyskasvatus ja opettaja') tuottaa monia ilmaiseksi ladattavia julkaisuja tai tarjoaa mahdollisuuden pyytää käyttöoikeutta. Esimerkkejä:

- McCallum, Elin & Weicht, Rebecca & McMullan, Lisa & Price, Alison. (2018): *EntreComp into Action: get inspired, make it happen*
- Williams-Middleton, Karen & Donnellon, Anne (2014): 'Personalizing Entrepreneurial Learning: A Pedagogy for Facilitating the Know Why'. *Entrepreneurship Research Journal*. 4. 167–204.

- Floris, Michela & Pillitu, Daniela (2019): 'Improving entrepreneurship education in primary schools: a pioneer project'. *International Journal of Educational Management*. 33. 1148–1169.

Vastaavasti Google Scholar -hakupalvelun avulla käyttäjät voivat etsiä sekä digitaalisia että painettuja lähteitä, kuten vertaisarvioituja artikkeleita. Ne voidaan lajitella päivämäärän mukaan viimeisimpien julkaisujen suodattamiseksi. Alalla on myös erikoistuneita aikakausjulkaisuja, kuten *Entrepreneurship Theory and Practice* (Sage, vuodesta 1976). Hyödyllistä aineistoa julkaistaan myös koulutuksen sekä psykologian, luovuuden ja liiketoiminnan alan lehdissä.

Kiireisille opettajille yrittäjyyskasvatusta koskevan tutkimuksen löytäminen on yksi ongelma, mutta myös tutkimuksen laatua pitäisi arvioida. Tämä johtuu erityisesti siitä, että tutkijat itse väittelevät usein tiettyjen tutkimustulosten luotettavuudesta tai pätevyydestä.⁷ Joitakin yleisiä seikkoja voidaan kuitenkin pohtia:

- Miten merkityksellinen tämä tutkimus on ammatillisen kiinnostukseni kannalta?
- Milloin tutkimus tehtiin? Jos siitä on yli viisi vuotta, onko sillä vielä merkitystä?
- Ketkä olivat tekijät? Mitä tiedän heidän taustastaan?
- Kun olen lukenut tiivistelmän (jos kyseessä on akateeminen artikkeli), saanko selkeän käsityksen siitä, mistä artikkelissa on kyse? Onko tutkimusta yleisesti helppo lukea?
- Miten ehdottomia päätelmät ovat?

⁷ Luotettavuudella tarkoitetaan sitä, voidaanko tutkimus toistaa samoilla menetelmillä, ja pätevyydellä tarkoitetaan sitä, mittaako tutkimus sitä, mitä sillä oli tarkoitus mitata. Koulutustutkimuksen laatua koskevasta keskustelusta katso Tooley, J. ja Darby, D. (1998): *Educational research - a critique*. Lontoo, Office for Standards in Education.

Hyödyllinen lähtökohta on selvittää, onko yrittäjyyskasvatuksesta tehty kirjallisuuskatsauksia. Yhdessä esimerkissä tutkijat tarkastelivat 129:ää artikkelia yrittäjyyskasvatuksesta ja löysivät laajan valikoiman opetusmenetelmiä ja opetussuunnitelmien sisältöjä tapaustutkimuksista, liiketoimintasuunnitelmista, verkostoitumisesta, roolipelistä, ideoinnista, mentoroinnista ja harjoittelusta.⁸ Artikkeleissa painotettiin vahvasti "tekemällä oppimista" ja kokemusperäisiä opetusmenetelmiä. Kirjoittajat kertoivat kuitenkin myös, että yrittäjyyskasvatuksen merkityksestä ei oltu yhtä mieltä ja paljon riippui opettajien omista tulkinnoista. Näistä katsauksista voi olla hyötyä, kun haluaa tarkastella omia käytäntöjä laajemmasta näkökulmasta.

Tutkittuun tietoon perehtyminen edellyttää myös halukkuutta käydä muiden kanssa keskustelua aiheesta joko henkilökohtaisesti opettajanhuoneessa tai jonkin teknologisen ratkaisun kuten sosiaalisen median ja LoopMe-alustan kautta. Ja tietenkin se edellyttää sitoutumista tutkitun tiedon soveltamiseen luokkahuoneessa. Tutkittuun tietoon perehtymiseen liittyvien kolmen asian seikan (tietoisuus, sitoutuminen ja käyttö) osoittaminen käytännössä on aikaa vievää.⁹ Indikaattorit kuitenkin osoittavat, että tehokkaimmat opettajat, kaikissa oppiaineissa ja konteksteissa, arvioivat käytäntöjään hyödyntäen erilaista näyttöä, kuten tutkimusta. He suhtautuvat tietoon kriittisesti eivätkä vain sovelle sitä, minkä on kerrottu toimivan hyvin muualla. He ovat ennakkoluulottomia mutta kyseenalaistavat tutkitun tiedon ja pohtivat, mitä se tarkoittaa heidän omassa opetuksessaan.

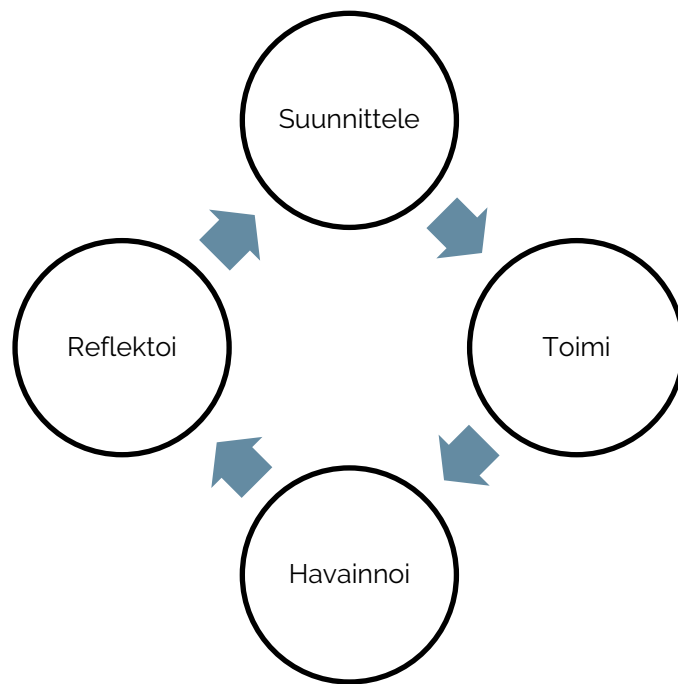
⁸ Sirelkhatim, F. & Gangi, Y. (2015): 'Entrepreneurship education: A systematic literature review of curricula contents and teaching methods', *Cogent Business & Management* (2015), 2:1–11.

⁹ Voit arvioida, miten pitkällä olet näyttöön perehtymisessä, käyttämällä itsearviointimatriiseja, esimerkiksi tätä: <https://chartered.college/wp-content/uploads/2018/01/Evidence-informed-teaching-self-assessment-tool-for-teachers.pdf>

Toimintatutkimus

Koulutuksen tutkimuksessa on monia lähestymistapoja, jotka tukevat yrittämäisen asiantuntijuuden kehittymistä. Tässä käsittelemme toimintatutkimusta, jolla on pitkä historia.¹⁰ Sen avulla opettajat voivat järjestelmällisesti tutkia omia käytäntöjään ja parantaa taitojaan. Prosessi alkaa siitä, että suunnittelet, mitä haluat tutkia. Lähtökohtana voi olla oppilaidesi tarkkailu, heidän kommenttinsa, kollegan antama palaute tai jokin koulutuksen alasta lukemasi. Suunnitteluvaiheessa on myös mietittävä, kuka tekee tutkimuksen ja miten selvität tulokset eli miten dataa kerätään (esim. havainnoinnin, kyselyjen tai haastattelujen avulla). Jos teet tutkimuksen itse, kyseessä on eräänlainen käytäntölähtöinen tutkimus. Voit myös pyytää ulkopuolista neuvoa tai tukea. Sen jälkeen toteutat suunnitelmasi, ja saat tuloksia. Kolmannessa vaiheessa tehdään havaintoja ja analyysi tuloksista. Lopuksi tarkistat ja päivität alkuperäisen suunnitelmasi ja toistat syklin (kaavio 5.1).

¹⁰ Alun perin sen otti käyttöön Kurt Lewin vuonna 1946; ks. Clem Adelman (1993): "Kurt Lewin and the Origins of Action Research", *Education Action Research*, 1: 1, 7–24.

Toimintatutkimusta on kritisoitu puolueettomuuden puutteesta (intressit ovat vaikuttaneet tuloksiin), ja sitä pidetään liian subjektiivisena tai epätieteellisenä. Se voi kuitenkin osoittautua myös vapauttavaksi, voimaannuttavaksi ja muutosta tuovaksi, vaikkakin pienessä mittakaavassa. Yksi esimerkki on tapaustutkimus ruotsalaisista opettajista, jotka yhdessä yliopisto-opettajien kanssa tutkivat, voisiko yrittäjyysoppiminen tukea ongelmanratkaisua peruskoulun matematiikassa ja päinvastoin. Yhdessä tehtävässä viidesluokkalaisten piti työskennellä pareittain ja miettiä tehtäviä, joiden vastauksena oli '45' tai '96'. Tavallisestihan opettajat odottavat oppilailta vastauksia annettuihin tehtäviin. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun näiden oppilaiden piti tuottaa tällä tavoin omia tehtäviä. Tehtävien avulla tutkijat havaitsivat, että lasten oli osoitettava tiettyjä yrittäjyysvalmiuksia, kuten rohkeutta ja tulkinnanvaraisuuden sietokykyä. He osoittivat myös omaaloitteisuutta esimerkiksi tarkistaessaan tehtäviensä oikeellisuuden laskimilla ennen niiden esittelemistä koko luokalle. Tutkijat myönsivät kuitenkin myös, että tutkimus oli haastava muun muassa siksi, että tutkijat eivät saaneet puuttua siihen, miten opettajat toteuttivat projektin, ja siksi, että opettajien oli otettava etäisyyttä ja annettava oppilaiden ponnistella.

Yrittäjämäisen oppimisen kannalta keskeistä on kuitenkin kokea epäonnistumisen "iloa". Tämä ei ole helppoa, koska elämme yhteiskunnassa, joka on keskittynyt menestykseen. Opettajien todellinen haaste on paitsi hallita oppilaiden onnistumishalua myös hallita heidän haluaan olla epäonnistumatta. Epäonnistumisen pelko voi lamaannuttaa luovuuden. Yrittäjämäisen oppimisen onnistumiseen kuuluu aina myös takaiskuja. Henry Ford ymmärsi tämän hyvin ja huomautti: Epäonnistuminen on yksinkertaisesti mahdollisuus aloittaa uudelleen, tällä kertaa älykkäämmin. ¹¹ Siksi on tärkeää, että oppilaat huomaavat, että epäonnistumisesta voi oppia kaikilla elämänalueilla (esim. kirjailijat, taiteilijat, insinöörit, musikit, tanssijat).

¹¹ Siteerattu teoksessa Bayley, S. ja Mavity, R. (2019) *How to Steal Fire*, Bantam Press, s. 169.

Syvennä osaamistasi 5.2 Tietoinen harjoittelu

Moduulin oppikirja on ensimmäinen askel yrittäjyyskasvatuksen tuntemukseen ja ymmärtämiseen. Lue kappale 5.2. Voit lukea tekstin myös alla olevan linkin kautta.

Linkki: https://issuu.com/bantaniedu/docs/entrecompedu_5.2_fi

RYHMÄTEHTÄVÄ 5.2 (1): Austinin perhonen

KATSO: Katso tämä video nimeltään "Austin's butterfly".

REFLEKTOI: Mitä se kertoo tietoisesta harjoittelusta (1) oppilaiden ja (2) opettajien toiminnassa?

Link: <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=hqh1MRWZjms>

KESKUSTELUPALSTAN RAPORTTI: Jaa keskustelusi muiden keskustelupalstan jäsenten kanssa keskustelupalstan tehtäväraportilla

RYHMÄTEHTÄVÄ 5.2 (2): Loistavan epäonnistumisen

TUTKI: "Loistavan epäonnistumisen" käsitettä edistetään laajalti yrittäjämäisessä oppimisessa, ja se liittyy EntreComp-kompetenssiin "Miten kohdata epäonnistumiset, tulkinnanvaraisuus ja riskit". Voit myös lukea Brilliant Failures -instituutin Paul Isken kirjoituksia.

REFLEKTOI: Kun ajattelet omaa opetuskontekstiasi, miten voisit tutkia tai kerätä näyttöä siitä, miten oppijasi kokevat virheet? Miksi tällainen näyttö voisi olla hyödyllistä arvioijan roolissasi?

KESKUSTELUPALSTAN RAPORTTI: Jaa keskustelusi muiden keskustelupalstan jäsenten kanssa keskustelupalstan tehtäväraportilla

HENKILÖKOHTAINEN TEHTÄVÄ 5.2: Mindframes

REFLEKTOI: Pohdi moduulin oppikirjan Hattie's Mindframes (moduuli 5.1) -taulukkoa ja sitä, miten sitä on sovellettu EntreCompEdussa ja EntreComp-kompetensseihin.

Miten nämä koulutuksen tutkimuksessa esitetyt ajatuskehykset voivat auttaa sinua pohtimaan yrittäjyyskasvatuksen opetusta?

OHJAAJAN RAPORTTI:: Jaa pohdintasi tulokset ohjaajasi kanssa täällä LoopMe-alustalla.

5.3 Yrittäjyyskasvatusverkostojen luominen ja ylläpitäminen

Opettajana kuulut todennäköisesti ainakin yhteen ammatilliseen järjestöön, joka antaa ohjeita työsi tueksi. Kyseessä voi olla aineenopettajien järjestö, ammattiliitto tai valtionhallinnon järjestö. Niistä voit hyvin lähteä liikkeelle, jos haluat tietää mitä yrittäjämäistä opetusta tukevia kontakteja, materiaaleja tai työkaluja on saatavilla. Lisäksi olemassa on monia erityisiä organisaatioita, mutta monet niistä keskittyvät yleensä startup-yritysten tai korkea-asteen opiskelijoiden neuvontaan.

Taulukossa 5 .2 on annettu esimerkkejä yrittäjämäiseen oppimiseen liittyvistä tapahtumista, -verkostoista ja -järjestöistä Euroopassa ja ympäri maailmaa. Kaikki eivät varmaan toimi alueellasi, mutta niiden verkkosivustot tarjoavat ideoita sekä materiaalia luokkahuonetyöskentelyyn.

Organisaatio	Kuvaus
EntreComp360 Network	This network brings together practitioners and organisations interested in entrepreneurial learning across all sectors - this network is about to be transferred into a bespoke community hub (www.entrecomp.com) in March 2021. Join this to stay informed about what is happening and other project developments in schools, vocational education and beyond. Facebook: https://www.facebook.com/groups/entrecomp Website: www.entrecomp.com
EntreCompEdu Community	This is the facebook group for those interested in or already participating in the EntreCompEdu programme - join up now!

Organisaatio	Kuvaus
<u>EntreComp Europe</u>	These are national networks which are bringing together people interested in or involved in entrepreneurial learning as a national community – currently there are communities in Spain, Italy, Turkey, Belgium and Moldova.
<u>ETC Toolkit</u>	This is an online entrepreneurial education toolkit for universities and vocational education. It is organised by academic theme. Run by <u>Enterprise Educators UK</u> .
<u>UNEVOC</u>	UNEVOC do a lot of work on entrepreneurial education in technical and vocational education and training – including a recent practical guide.
<u>European SchoolNet Teacher Academy</u>	European Schoolnet on Brysselissä toimiva 34 eurooppalaisen opetusministeriön verkosto. Voittoa tavoittelemattomana organisaationa se pyrkii tuomaan opetuksen ja oppimisen innovaatioita keskeisille sidosryhmilleen.
<u>E-twinning Community – entrepreneurship education</u>	This is a featured group in the E-Twinning network – including a online forum and many online webinars. Led by Kornelia Lohynova.
<u>PIETE</u>	Erasmus+-ohjelman rahoittama hanke, johon osallistuu useita yliopistoja eri puolilla Eurooppaa. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta yrittäjyyskasvatuksen merkityksestä opettajien peruskoulutuksessa.
<u>JA Europe</u>	Verkosto tuo yrittäjyyskasvatusta opiskelijoille alakoulusta korkeakouluun saakka. JA:n Education Pathway kehittää lasten ja nuorten yrittäjyysvalmiuksia sekä työelämä- ja taloustaitoja. (Ks. myös: nuoriyrittajyys.fi)
<u>Network for Teaching Entrepreneurship</u>	Verkosto, joka tarjoaa liike-elämän koulutusmahdollisuuksia muita heikommassa asemassa oleville lukiolaisille Yhdysvalloissa.

Organisaatio	Kuvaus
<u>Global Entrepreneurship Week</u>	Mainostetaan joka marraskuussa järjestettävien kymmenien tuhansien tapahtumien, toimintojen ja kilpailujen kokoelmana, joka inspiroi miljoonia tutkimaan mahdollisuuksiaan yrittäjänä samalla kun he edistävät yhteyksiä ja lisäävät yhteistyötä ekosysteemeissään.
<u>International Women's Entrepreneurship Day.</u>	Järjestö, joka tukee naisia liiketoiminnassa kaikkialla maailmassa. Virallinen päivä on 19. marraskuuta.
<u>ERENET</u>	Keski-Euroopan yliopistojen yrittäjyystutkimus- ja kasvatuserkosto julkaisee yrittäjyyskasvatuksen tutkimusta sekä järjestää konferensseja ja muita tapahtumia.
<u>Teaching entrepreneurship</u>	A blog with many teaching resources (main focus is vocational, university and start-up) - led by three educators/entrepreneurs, Doan Winkel, Justin Wilcox and Federico Mammano.
<u>The British Council</u>	Yhdistyneen kuningaskunnan kansainvälinen koulutusalan mahdollisuuksien organisaatio antaa lyhyesti ohjeita yritys- ja yrittäjyyskasvatuksen arvosta.
<u>USASBE - The United States Association for Small Business and Entrepreneurship®</u>	Tämä on suurin amerikkalainen yrittäjyyttä edistävä järjestö. Sen verkkosivuilla on <u>koulutusosio</u> , joka sisältää oppilaille tarkoitettuja harjoituksia mm. seuraavista aiheista: markkinoiden luominen, "asiakkaiden metsästys" ja uusien yritysten perustaminen luokkahuoneessa

Taulukko 5.2. Esimerkkejä yrittäjyystapahtumista ja -verkostoista

Paikallistasolla voi olla hedelmällistä luoda yhteyksiä muihin kouluihin, joita yrittäjyyskasvatuksen edistäminen kiinnostaa. Voit myös ottaa yhteyttä paikallisten yliopistojen kasvatustieteen laitoksiin sekä osallistua kansalaiskerhojen, kirjastojen tai yritysten aiheeseen liittyviin yhteisötapahtumiin, vaikka kaikilla tapaamillasi henkilöillä ei olisikaan suoraa yhteyttä yrittäjyyteen tai koulutukseen.

Yksi tärkeä keino verkostojen ylläpitämiseen on sosiaalinen media. Siitä on tulossa ammatillisen oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksien ensisijainen väylä. Twitterin ja LinkedInin käyttäjät julkaisevat ideoita ja tarinoita, jotka voivat avata mahdollisuuksia jatkuvaan ammatilliseen oppimiseen. Voit seurata kollegoja tai yrittäjyyskasvatuksen asiantuntijoita sosiaalisessa mediassa.

Jos yrittäjyyskasvatukseen liittyvän ammatillisen verkoston luominen on sinusta jostain syystä haastavaa, kannattaa selata [Meetup-ryhmiä](#), osallistua verkkokeskusteluihin tai kirjoittaa omaa blogia. Voit myös käyttää Google+ -palvelua, SecondLifea tai Skypeä. Verkossa on koulutusyhteisöjä, kuten [Classroom 2.0](#) Omia sivustoja tai virtuaalituloja voi myös luoda esimerkiksi [wix.com](#) ja [Edmodo-palvelujen](#) avulla.

Yksi tapa luoda verkostoja on etsiä kumppaneita (esim. sosiaalisen median tai taulukossa 5.2 mainittujen kontaktien kautta), jotka ovat halukkaita yhdessä kehittämään asiantuntijuuttaan. Mahdollisuuksia voivat tarjota esimerkiksi Euroopan unionin rahoittama Erasmus+ -ohjelma (2014–2020) ja vastaavat ohjelmat, kuten hiljattain käynnistetty Erasmus nuorille yrittäjille ohjelma. Tavoitteena voi olla esimerkiksi yhteistyössä muiden koulujen tai oppilaitosten kanssa kehittää materiaalia tai työkaluja yrittäjyyskasvatuksen tukemiseksi, toteuttaa tai arvioida jokin kaikkia kiinnostava toimenpide, tai tehdä vertailevaa tutkimusta. Voit koota digitaalisen kansion yrittäjyyskasvatukseen asiantuntijuuteen liittyvästä toiminnastasi todisteeksi tekemästäsi työstä sekä myös myöhemmän reflektoinnin lähteeksi.

Kun osallistut aktiivisesti asiantuntijaverkostoihin, kasvatat samalla todennäköisesti omaa yrittäjämäiseen oppimiseen ja muuhunkin opetukseesi liittyvää asiantuntemustasi ja käytäntöjäsi. Tutkimukset osoittavat, että toimivissa verkostoissa on parhaimmillaan kannustava henki ja niissä keskitytään selvästi

käytäntöjen parantamiseen, mistä on huomattavaa hyötyä.¹² LoopMe-alusta tarjoaa keinoja tarkastella omia käytäntöjasi muiden opettajien kannustavassa seurassa. 'Käytännön yhteisöjen' käsite on tässä yhteydessä tärkeä, koska tällaiset verkostot voivat olla muodoltaan sekä virtuaalisia että fyysisiä.¹³ Niillä on potentiaalia luoda sitä, mitä tutkijat kutsuvat sosiaalisiksi pääomaksi, mikä tarkoittaa asiantuntemuksen jakamista uuden tiedon luomiseksi. Tämä on juuri sitä, mistä yrittäjämäisessä oppimisessa ja yrittäjyyskasvatuksessa pohjimmiltaan on kyse.

¹² Hofman, R. and Dijkstra, B (2010). 'Effective teacher professionalization in networks?' *Teaching and Teacher Education*. 26 (2010): 1031-1040.

¹³ Lave, J. ja Wenger, E. (1991): *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge: Cambridge University Press.

RYHMÄTEHTÄVÄ 5.3: Yrittäjämäisen oppimisen verkostot

TOIMI: Liity yrittäjyyskasvattajien ammatilliseen verkostoon tai yhteisöön. Etsi sellainen verkosto tai yhteisö, joka hyödyttää sinua.

Avaa motivaatiotekijöitäsi ja odotuksiasi ja keskustele niistä muiden kanssa ryhmäkeskustelualueella.

KESKUSTELUPALSTAN RAPORTTI: Jaa keskustelusi muiden keskustelupalstan jäsenten kanssa keskustelupalstan tehtäväraportilla

5.3

EntreCompEdu: Viimeinen tehtäväsi...

Viimeinen tehtäväsi...

Hyödynnä kaikkea kurssilla oppimaasi ja täydennä EntreCompLab-oppimissuunnitelma.

Tarkoitus on laatia suunnitelma, joka edustaa sitä, mitä olet oppinut tällä kurssilla. Sen tulisi heijastaa opetusympäristöäsi ja sitä, miten voit soveltaa oppimaasi opetukseesi. Sääntöjä ei ole!

SurveyAnyPlace-Linkki: <https://s.surveyanyplace.com/canvasfin>

Suunnitelmasi jaetaan EntreCompEdu-verkostolle verkkotietokannassamme. Työsi on esimerkki EntreCompEdu-käytännöstä, jonka olet laatinut yhtenä EntreCompEdu-opettajapioneereista!

OHJAAJAN RAPORTTI:: Jaa pohdintasi tulokset ohjaajasi kanssa täällä LoopMe-
alustalla - klikkaa alla olevaa raportoi-painiketta.

KESKUSTELUPALSTAN RAPORTTI: Jaa keskustelusi muiden keskustelupalstan
jäsenten kanssa keskustelupalstan tehtäväraportilla

CONGRATULATIONS!

You have now completed all the tasks within module 5.

**Please return to LoopMe to complete the EntreCompEdu
Course Finale section**

